

CİMRİLİK RUHUN DEĞERİNİ GÖTÜREN KÖTÜ BİR HUVDUR (9)

(...dünden devam)

9'ncu âyette nefsinin şuhundan korunmuş olanların felâha erecekleri bildirilmektedir. *Şuhh*, cimrilik demektir.

Buhl

da cimrilik anlamınadır. Ancak

buhl

ile

şuhh

arasında fark vardır. Buhl, menetmek, vermemektir. Şuhh ise insanı buhle götüren ruhsal durumdur. Bir başka tefsîre göre şuhh, başkasının malına göz dikmektir. Bir adam Abdullâh ibn Abbas'a gelir:

□ Ey Ebû Abdîrrahmân, helâk olmaktan korkuyorum, der.

Abdullâh sebebini sorar. Adam:

□ Ben şehîh (cimri) bir adamım, nerdeyse hiçbir şeyi elimden çıkarmak istemiyorum, der.

Abdullâh şöyle cevap verir:

□ O, Kur'ân'da anılan şuhh değildir. Kur'ân'da anılan şuhh, kardeşinin malını zulm ile yemendir. Seninki buhdür. Buhl de çok kötü bir şeydir (İbn Kesîr, Tefsîr: 4/340).

Bu âyetteki: "*Kendilerinin ihtiyâçları da olsa kardeşlerini kendi canlarına tercih ederler*" cümlesi münasebetiyle Ebû Hüreyre'den şu olay bir iniş sebebi olarak anlatılır: "Bir adam (ki şerhe göre bu, Ebu Hüreyre'nin kendisidir) Peygamber(s.a.v.)e geldi: "Yâ Resûlâllah, açım" dedi.

Peygamber kadınlarına haber gönderdi, onların yanında bir şey bulamadı. Ashâbına: "Bunu bu gece misâfir edecek biri yok mu?" dedi. Ensardan biri kalkıp: "Ben onu konuk ederim yâ Resûlâllâh" dedi. Onu alıp evine götürdü. Âilesine: "Bu, Allah'ın Elçisinin konuğudur, yarına bir şey saklama, ne varsa getir, buna yedirelim" dedi. Kadın: "Vallahi yanımda çocukların azığından başka bir şey yok" dedi. Adam karısına: "Sen çocukları avut, akşam yemeğini yedirmeden onları uyut. Sonra gel, lâmbayı söndür. Bu gece karnımızı dürelim (biz bir şey yemeyelim, konuğa yedirelim)" dedi. Kadın da öyle yaptı. Sonra bu zât, ertesi gün Allah'ın Elçisinin yanına gittiğinde Allah'ın Elçisi ona:

"Allah falan erkekle kadının yaptığıını beğendi veya onların yaptığıına güldü"

dedi. Yüce Allah:

"

'Kendi ihtiyaçları dahi olsa, kardeşlerini kendi öz canlarına tercih ederler'i indirdi'

(Buhârî, Tefsîr, Sûre: 59; et-Tâc: 4/258).

Bu rivâyetten âyetin bu cümlesinin, anlatılan bu olay üzerine indiği anlaşılır ki bu doğru değildir. Çünkü âyet bütündür, bölünmez, bir cümlesi diğerinden ayrılmaz. Eğer bu cümle, bu olay üzerine inseydi, bağımsız bir âyet olurdu. Âyetin diğer cümleleri gibi bu cümlesi de Nadîr oğulları toprağının muhâcirlerle dağıtılmasından bir kıskançlık, burukluk duymayan ensârın yüce karakteri ile ilgilidir. Ensâr'ın çoğunluğu bu meziyete sâhip idiler. Rivayette olayın kahramanı Ebu Hüreyre görünmektedir. Oysa âyet Nadîr Oğulları vak'ası üzerine yani Hicretin dördüncü yılında inmiştir. Ebu Hüreyre ise henüz o zaman Yemen'den gelip Müslüman olmamıştı. Çünkü Ebu Hüreyre'nin, Hz. Peygamber'in sohbetine katılması, Medine devrinin son üç yılındadır. Bu sebeplerden dolayı, metin bakımından âyetin iniş sebebi olamayacak nitelikte bulunan bu olay, âyete bir iniş sebebi bulmak maksadıyla tefsîrlere konmuş, âyete uygulanmıştır.
